

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 471/2021-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Ilava, zastúpeného advokátskou kanceláriou AK VAVRINČÍK s. r. o., Hurbanova 752/1, Nové Mesto nad Váhom, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Filip Vavrinčík, proti uzneseniu Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Novom Meste nad Váhom ČVS: ORP-118/VYS-NM-2021 z 30. marca 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. novembra 2021 domáha vyslovenia porušenia v návrhu na rozhodnutie (t. j. v petite ústavnej sťažnosti) bližšie neoznačených základných práv. Navrhuje zrušiť uznesenie Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Novom Meste nad Váhom (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) ČVS: ORP-118/VYS-NM-2021 z 30. marca 2021 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Zároveň navrhuje priznať mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 5000 eur.
2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je v trestnom konaní ČVS: KRP - 30/1-VYS-TN-2021 (predtým ČVS: ORP-118/VYS/-NM-2021) väzobne trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. a) Trestného zákona v znení účinnom v rozhodnom období.
3. Uznesením okresného riaditeľstva ČVS: ORP-118/VYS-NM-2021 z 30. marca 2021 okresné riaditeľstvo pribralo do predmetného trestného konania podľa § 143 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom v rozhodnom období Kriminálny ústav na podanie posudku z odboru kriminalistiky.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Proti napadnutému uzneseniu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) vyšetrovateľ v trestnom konaní, v ktorom je sťažovateľ trestne stíhaný, napadnutým uznesením pribral do konania znalecký ústav na podanie znaleckého posudku, avšak toto uznesenie mu ako obvinenému nebolo doručené, čím mu bolo upreté právo podať proti predmetnému rozhodnutiu opravný prostriedok – sťažnosť. Sťažovateľ zdôrazňuje, že nenapáda skutočnosť, že došlo k vydaniu uznesenia, a taktiež nenapáda ani jeho obsahovú stránku;

b) už popísaným postupom malo dôjsť k zásahu do ústavných práv sťažovateľa, konkrétne do práva na spravodlivý proces zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľa o zásahu do jeho ústavných práv postupom policajta v prípravnom konaní, ktorý do konania označeného v bode 2 tohto uznesenia formou napadnutého uznesenia pribral znalecký ústav na podanie znaleckého posudku, avšak toto rozhodnutie nedoručil obvinenému, a tento tak stratil možnosť brániť sa tomuto postupu opravným prostriedkom prostredníctvom sťažnosti.

6. Ústavný súd hneď v úvode konštatuje, že obsah ústavnej sťažnosti zreteľne signalizuje prehliadnutie úlohy ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd obvinených v trestnom konaní.

7. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu zrozumiteľne vyplýva právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu, a preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, než podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (m. m. IV. ÚS 128/04).

8. Zmysel a účel princípu subsidiarity vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. III. ÚS 149/04). Ústavný súd môže uplatniť svoju právomoc až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv (m. m. I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

9. Ústavný súd pritom opakovane judikuje, že trestné konanie od svojho začiatku až po koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní alebo súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127

ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (m. m. III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 197/08, I. ÚS 314/09).

10. Podľa § 230 ods. 1 Trestného poriadku dozor nad dodržiavaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní vykonáva prokurátor.

11. Podľa § 210 Trestného poriadku obvinený, poškodený a zúčastnená osoba majú právo kedykoľvek v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania žiadať prokurátora, aby bol preskúmaný postup policajta, najmä aby boli odstránené priet'ahy alebo iné nedostatky vo vyšetrovaní alebo skrátenom vyšetrovaní. Policajt musí žiadosť prokurátorovi bez meškania predložiť. Prokurátor je povinný žiadosť preskúmať a o výsledku žiadateľa upovedomiť.

12. Ústavný súd je presvedčený, že žiadosť o preskúmanie postupu policajta je práve tým právnym prostriedkom, ktorý slúži na odstránenie akýchkoľvek nedostatkov vo vyšetrovaní (v najširšom zmysle), medzi ktoré nesporne patrí aj postup policajta, ktorý nie je v súlade so zákonom alebo je nesprávny inak. Ústavný súd nezistil žiaden zákonný ani iný dôvod a v konečnom dôsledku ho v ústavnej s'ťažnosti relevantne neuvádza ani sám s'ťažovateľ, ktorý by akokoľvek bránil v rámci prípravného trestného konania príslušnému dozor vykonávajúcemu prokurátorovi zjednať faktickú nápravu v postupe policajta realizovaného v rozpore so zákonom, ktorý by neprípustne zasahoval do základných práv alebo slobôd obvineného. Dozorujúci prokurátor v rámci prípravného konania nepochybne je oprávnený preskúmať oprávnenou osobou namietané porušenie jej základných práv alebo slobôd a v prípade jeho zistenia, že zo strany policajta došlo k neprípustnému zásahu do týchto práv alebo slobôd, má oprávnenie a povinnosť zjednať nápravu (m. m. I. ÚS 205/2021).

13. Ústavný súd tak pri predbežnom prerokovaní ústavnej s'ťažnosti dospel k záveru, že platná právna úprava trestného konania umožňuje s'ťažovateľovi v posudzovanej veci právne účinným spôsobom namietat' porušenie svojich základných práv a slobôd garantovaných ústavou, resp. dohovorom pred príslušným orgánom verejnej moci, ktorého oprávnenia predchádzajú právomoci ústavného súdu.

14. Pretože s'ťažovateľ mal a má k dispozícii účinný právny prostriedok na dosiahnutie ochrany svojich práv proti postupu policajta, nie je daný dôvod, aby ústavný súd vstupoval v trestnej veci s'ťažovateľa do právomoci príslušného dozorujúceho prokurátora. Ústavný súd môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy), čo nie je prípad s'ťažovateľa.

15. Nad rámec uvedeného ústavný súd dopĺňa, že aj po vyčerpaní už uvedeného právneho prostriedku nápravy v prípravnom konaní s'ťažovateľovi naďalej zostanú zachované v prípadnom ďalšom štádiu trestného konania účinné možnosti ako namietat' už uvedený postup policajta pri príberaní znaleckého ústavu do trestného konania.

16. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú s'ťažnosť s'ťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre neprípustnosť.

17. Ústavný súd pre úplnosť dopĺňa, že s'ťažovateľ v obsahu ústavnej s'ťažnosti označuje ako porušovateľa jeho práv aj Krajské riaditeľstvo Policajného zboru, odbor kriminálnej polície, o čom sa však v petite ústavnej s'ťažnosti nenachádza zmienka. Ústavný súd posudzoval

túto skutočnosť iba ako súčasť argumentácie sťažovateľa. Ústavný súd totiž môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 355/09, IV. ÚS 207/2014).

18. Na záver ústavný súd ešte dodáva, že predložená ústavná sťažnosť v časti konkrétnych právnych dôvodov, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd [§ 43 ods. 1 v spojení s § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde], spĺňa iba hranične kritériá, ktoré zákon o ústavnom súde predpisuje pre osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti. Ústavná sťažnosť len veľmi plytko opisuje napádaný postup policajta v prípravnom konaní, a to v podstate opakovane a v rovnakých súvislostiach. Ústavnoprávna argumentácia je minimálna. Za tú pritom nie je možné považovať označenie článkov ústavy a dohovoru, ktoré mali byť podľa sťažovateľa porušené, a rovnako ani ich citáciu. Práve a najmä táto skutočnosť (t. j. kvalifikovaná právna argumentácia týkajúca sa tvrdeného porušenia základných práv a slobôd sťažovateľa) je jedným z hlavných dôvodov povinného právneho zastúpenia sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom. Nedostatok odôvodnenia pritom považuje ústavný súd za nedostatok kľúčovej povahy, a preto ani nevyzýva na jeho odstránenie podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde, keďže tento postup je aktuálny v prípade nedostatkov formálnej povahy, nie však samotnej podstaty ústavnej sťažnosti (m. m. I. ÚS 155/2019).

19. Ústavný súd pre komplexnosť uvádza, že v nadväznosti na výsledok konania už nepristúpil v danej veci k odstraňovaniu nedostatku zákonom o ústavnom súde ustanovenej náležitosti ústavnej sťažnosti spočívajúceho v nepripojení plnomocenstva na zastupovanie sťažovateľa advokátom, v ktorom sťažovateľ udeľuje splnomocnenie na zastupovanie pred ústavným súdom. Sťažovateľ pripojil k ústavnej sťažnosti (zaslanej ústavnému súdu príslušnou advokátskou kanceláriou, pozn.) len opatrenie Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom o ustanovení obhajcu podľa § 40 ods. 1 Trestného poriadku. K predmetnému postupu ústavný súd pristúpil z dôvodu procesnej ekonomie, keďže ani jeho prípadné odstránenie by podľa názoru ústavného súdu už nemohlo viesť k inému rozhodnutiu o tejto ústavnej sťažnosti, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

20. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. november 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu